

A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény a szerkesztőség nevére küldendő.

Kiadóhivatal:
Strausz Sándor könyvkereskedése. Ide küldendők az előfizetési díjak, nyilvánterkek és hirdetések.

Telefon szám 34.

Felolvasó szerkesztő:
ZRINYI KAROLY.

Főszerkesztő:
MARGITAI JÓZSEF.

Kiadó és lapkiadó:
STRAUSZ SÁNDOR.

magyar és horvát nyelven megjelenő társadalmi, ismeretterjesztő és szépirodalmi hetilap.
Megjelenik hetenként egyszer: vasárnap.

Előfizetési árak:
Egész évre 8 kor.
Fél évre 4 kor.
Negyed évre 2 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.
Hirdetések jutányosan számíttatnak.
Nyilvánter petítősz 50 fillér.

MURAKÖZ

Decentralizálni!

Irta: Géczy Ede.

Kevesen vannak, akik megtagasztatnák a külföldi vidéki városok kulturviszonyait. Azok a kevesen, akiknek megadatott, hogy gyakorlatilag is megtagasztatnák és megtagasztatnák a külföldi vidéki városok kulturviszonyait, ha azok magyarok és igazán magyarul érzők, lehetetlen, hogy míg egyrészt a liberális kultúrember dagadó keblével, örömmel konstalták a célszerűségét és szépségét az ottani előrehaladott állapotoknak, másrészt, bizonyára szorult szívvel gondoltak kékbéres, szép hazájukra, mert a nemesebb értelemben vett irigység ült tanyát szívükben.

A külföldi vidéki városok — kevés kivétellel — városok fővárosok; mert kulturközpontok, amelyek előbbre viszik azon kisebb városok kulturáját, amelyek földrajzi fekvésüknek fogva hasonló kulturközpontokká nem fejlődhetnek. Ennek tudatában is vannak s azért a művészetek, a tudományok minden ágát művelik s alkotásaikkal egyenrangúak a kulturközpontokkal éppen úgy, mint akár magával a székesfővárossal.

Ha ebből a nézőpontból szemléljük hazánk ebbeli viszonyait, elkecserelem a jobban érző szív s a nemesen gondolkodó agy. S annál inkább fáj nekünk e visszamaradás, mert éppen Magyarország az az ország, amely azok közé a kevesek közé tartozik, ahol éppen a kulturdecentralizáció sokkal nagyobb szerencsével fejleszthető ki, mint a külföldi országok legtöbbjében.

Hazánk szerencsés földrajzi fekvése

rendelkezik mindazokkal a feltételekkel, amelyekkel a kulturdecentralizáció követel. Itt-ott felüti ugyan lejtét az ebbeli intenciók egyike másika, de benne tendenciát alig láthatunk. A nagy átlagban csak inkább zavaros rendszerelenséget látunk, semmint célirányos törekvéseket. Pedig nem egy városunk van, amely nemcsak alkalmasnak látszik, hogy benne egy kulturközpontot teremtsünk, hanem ezek a városok direkt predesztinálva vannak ezekre a feladatokra: Pozsony, Kolozsvár, Kassa, Szombathely, Pécs, Fiume, Szeged, Debrecen stb. stb.

Nekünk vidékieknek az a bajunk, hogy nem tudjuk lerázni a »vidéki« jelzőnek kevésbé dicséretes értelmezőjét. Ezt talán meg is érdemeljük, mert ha látjuk, hogy ez irányban nem történnek lépések, nekünk kötelességünk odahatni, hogy céljainkat el is érjük, ha másképpen nem, a társadalom keretében.

A vidéki városok jobb elemei, amelyeknek egyike-másika talán rátermett arra, hogy nagyobb, magasabbrendű hivatalnak szentelje életét, nagyrésztben elpenészednek szűk hazájukban. Nincs aki, nincs, ami élésze, sarkalja a nemesebb célok felé s így leggyöbbször a csendes kaszinóknak válnak legjobban esetben oszlopok tagjaivá. Ha mutatkozik is egyikben-másikban, sokszor nem is csekélyértékű tehetség, ambícióját rendszerint nem elégítik ki a vidéki városok szűk korlátai s ha a fővárosba költözködnek is, talán jobb szerencse híján elvesznek vagy egyébként letörnek.

Hogy miért mennek a fővárosba? . . . egyszerű a felelet! A szabad pályán lévő embernek az a diplomája, ha a fővárosi la-

pok elismerik munkásságát és érdemeit. Erre törekszik tehát.

Alakítsunk s alapítsunk tehát a nagyobb s e célra alkalmas városokban kulturregysületeket, amelyeknek a mindenirányú haladás mellett nagyrészt az legyen a céljuk, hogy decentralizáljanak s hogy megteremtsek azt a nivót, amely kritikai és művészi munkálkodással megüsse a főváros nivóját, illetve: vele egyenrangú legyen.

A kereskedelmi reklám.

Irta: Vlay Imre.

A reklám nagyon fontos szerepet játszik és hatalmas eszköz az ügyes kereskedő kezében. — A tisztességes és ügyes reklámozás megöli a tisztességes kereskedelem és tisztá verseny rejlik s ezért a kereskedelem és kereskedelmi verseny egyik fokmérője a reklám. Igaz, hogy a magyar ember azt mondja: »A jó bornak nem kell cégér!«, — azonban a reklámnak nem az a célja, hogy a kereskedő rossz áruin e réven tudjon adni, hanem hogy a nagyközönség a cégről tudomást szerezzen (ha már tud róla, figyelmét ébren tartsa), megszokja, vagy hogy egyes új cikkének bevezetéséről a közönséget informálja. — Tagadhatatlan, hogy sokszor »bedül« a közönség az u. n. hamis, zugreklámoknak, azonban ép úgy a reklámozásnak, mint minden más ténykedésnek vannak tisztességes és tisztességtelen művelői.

A közönség érdeklődése és rokonszenvének cégünk iránti felkeltésére elég egy szellemes mondat, vagy egy leleményes rajz, melyet tömegben nyomtatunk azért, hogy az

Petőfijeve Pjesme.

(Folytatás és vége.)

Preveo: Horváth Béla. (Németi, u. p. Szalánta, Baranya-m. Cijena: broširano 1 kruna 50 fillira. U platnu vezano: 2 kruno 20 fillira.)

Tudtommal eddig két híres horvát, azaz szerb költő foglalkozott Petőfi költeményeinek horvát-szerb nyelvre való átültetésével. Mindkettő elsőrendű helyet foglal el a szerb litteraturában: Zmaj Jovan Jovanović és Brancić Blagoje.

Zmaj Jovan Jovanović, újvidéki ügyvéd, a szerbek Vörösmartyja, a hatalmas költő, Cyrill-betis »Pevania«-jában a magyar, francia, német irodalomnak remekait ismerteti német nyelvén. Lefordította többek között Arany »Toldi«-ját, »Toldi Estéjét.« Petőfifől vagy 20 költeményt fordított, köztük a »János vitéz«-t (1860).

Brancić Blagoje, az újvidéki gymnasiumnak magyar irodalmi tanára, 1907-ben adta ki a »Ma-

lica Srbska« szerb irodalmi társaságnak anyagi támogatásával szintén szerb betűkkel írt műfordításait »Iz Madjarskog Perivoja« (»A magyar virágok kertéből«) c. művében. Mint előszavában maga is j-lzi, nem fordított rendszeresen egyes magyar költsöket; négy magyar költsöből fordított: Vörösmartyból, Aranyból, Gyulaiból, de javát (szám szerint 43 költeményt) Petőfifől.

Ezekkel szemben Horváth Béla 150 Petőfi-költeményt fordított. Ő tehát Petőfinek első rendszeres fordítója. Horváth azonban nemcsak mennyiségileg mulja felül elődei, hanem minőségileg is sikerrel versenyzik velök az elsőség pálmájáért. Hogy erről meggyőződést nyerjünk, elég lesz, ha szemelvényül csak úgy találomra egy oly költeményt veszünk közelebbi összehasonlításnak tárgyul, mely mind a három műfordítónak gyűjteményében meglelhető. Ilyen például: »A rab oroszlan«. Megtalálható (eredetiye P. K. Athenaeum III. kiadása 590.) Zmajnál »Pevania« 141. l., Brancić-

nál »Iz Madjarskog Perivoja« 45. l., Horváth-pál »P. Pj.« 75. l.

Rövidség okáért elégedjünk meg azzal, hogy mindegyikből a költeménynek hat első sorát idézzük:

»A végtelen birodalom helyett

Adának néki egy kis ketreccet!

Vasrostélyos kicsiny ketrecben áll

Az oroszlan, a sivatag-király.

Hagyjátok őt békében állani,

Szentségtelenség háborítani.«

Zmaj:

»Mesto drevnih šuma i poljana svetlih
Mesto sveža zraka u kavez ga metli.

U gvozden rešetki, u tješnoj mora

Mirovat gospodar sirokih prostora.

Mante se ga mante, ostavte mu mira
Greh bi bio preki, da ga kogod dira.«

ELŐNYÖS

butorvásárlást ajánl - SZÉKELY VILMOS butortelepe (volt Fialovits-féle üzlet) - NAGYKANIZSA, Fő-út 8. szám (Bazár-épület)

Nagy vásárték: HÁLÓ, EBÉDLŐ, SZALON URI SZOBÁKBAN, VAS- és RÉZBUTOROKBAN, saját készítményű ANGOL BŐR- és bármimemű KÁRPITOS munkákban.
! MODERN HALÓSZOBÁK TOILETTEL 400 KORONATÓL FELJEBB!
A nagyérdemű közönség szives pártfogását kéri SZÉKELY VILMOS Nagykanizsa.

ugyszólván a közönség vérebe menjen át, hogy az nála fogalomná váljék. A figyelmet kiválólag a kiszolgálásra fordítsuk és rossz árunk sohasse csapjunk reklámtól.

Óvakodjék a kereskedő a nagyképi frázisoktól és az u. n. toiakodó reklámozástól. Vannak cégek, amelyek nap-nap után banálisán banálisabb hirdelményeket tételenek közzé. Az ilyen cégek íránt a közönség nem érdekli, mert neveltségessé válik és unalmassá lett. Halást csak szellemes, szolid és változatos reklámozással érünk el. Kellemetlennek és erőszakosnak tünnek fel a kereskedő, ki privát vevőknek minduntalan körleveleket küldöz s árúit kínálja. Ez az eljárás már nem is reklám, hanem tisztességtelen verseny.

A reklám leghatalmasabb eszköze a plakát. Nagyon természetesen a reklámozás ezen módjának csak úgy lesz meg a kellő sikere, ha azt tömegben jelentjük meg. Nem ér semmit az olyan plakát, melyből a közönség csak néhány darabot lát, mert az, ki az utcát rója, vagy nem akar, vagy nem ér rá tudomást venni arról; ellenben, ha a közönség a merre megy, mindenhol, minden utcáson, kávéházban, étteremben lát pár darabot: ez felkelti érdeklődését és elolvassa. Néhány darabbal, pláne izléstelen és banális darabbal ne is kísérletezzünk, mert az ki-dobott pénz.

Hathatós reklám a kirakat. Egy izlése-sen rendezett kirakat, — mely az üzlet jel-legét feltünteti, majdnem annyit ér, mint bármilyen más reklámozás. — Viszont egy elhanyagolt, izléstelen, gondozatlan kirakat rossz benyomást szül s elriasztja a vevőt. Nagy városokban a kirakatrendezők a cégek legjobban fizetett alkalmazottai. — Izléstelen dolog a kirakatba az áruk árát kiírni és némely puffinos szót, mint pl.: »Honi gyártmány, Legutolsó divat, Valódi angol« stb. használni, mert senkisé nem szereti, ha valaki tudja, mennyibe került a cipője, inge, nyak-kendője vagy kalapja; s mert mindenki tudja (de legalább sejt), hogy azt a »Honi gyártmányt« Csehországban csinálták, s hogy az a »Valódi angol« morva földön látott napvilágot stb.

Recept:

»Mesto carstva bezkrajnih prostora
U kavcu sad ziveti mora.

U tannicu aoj! sreće loše
Lava, cara pustinje vrgoše.

Gledajte ga, kako mirno stoji,
Nešto miši, ili dane broji.

Horváth:

»Mjesto bezkrajnih stepa Sabare
U tjesnom kavcu zivot tare.

U gvozdenoj rešetki j' zatvoreni
Car pustinje, za slobodu stvoreni.

Pustite ga u miru, nek stoji,
Bio bi grijeh, da smeta mu koji.

Hogy Horváthnak fordítása Brancicón fölül áll, az első tekintetre kétségtelen. Brancicó tulajdonságokkal fordít és még sem, — vagy talán — azért nem adja vissza az eredetinek teljes zamatot tartalmát. Mások meg az eredeti versformát nem veszi tekintetbe, ugyannyira, hogy pl. a »Hozzám jöss-e« (Brancicó: Iz Midjarskog Perivoja 53. l.) c. költemények 3 versszakából önkényesen négyet csinál, ezzel törkedvén pótolni fordítása harmadik versszakában található gondolathányt.

Zmaj fordítása művészi, tőle a horvát stílusnak erőteljessége, szépsége, fordulatosága el nem tagadható, de mint e példa is mutatja, sem a formában, sem a tartalomban nem ragaszkodik

Igen jó eszközei a reklámnak a pincérek számozó cédulái is.

A kereskedő legjobb reklámja mégis a tisztesség és a szolid, pontos kiszolgálás és a jó áru marad.

K Ü L Ö N F É L É K .

— **Halálozás.** Koósz Antal bottornyai kántortanító f. hó 5-én reggel hosszas és kínos szenvedés után Bottornyan elhunyt. Koósz Antal 38 évét élt a tanítói pályán 18 évén át becsülettel, lelkiismeretesen dolgozott. Temetése ma délelőtt lesz. Özvegye és 4 gyermeke siratja. Nyugodjék békében!

— **Református istentisztelet.** Kádár Lajos nagykanizsai ref. lelkész f. hó 14-én, délelőtt 10 órakor Csáktornyan, az állami polgári iskola emeleti nagytermében úrvacsora-osztással egybekötött istentisztelet tart, amelyre a református egyháztagok és a szíves érdeklődők ez úton is tisztelettel meghívhatók.

— **Záróvizsgálat.** A helybeli alsófokú iparostanonciskolában a folyó évi záróvizsgálat jövő vasárnap délelőtt tartatik meg. A vizsgálat d. e. 8 órakor kezdődik s osztályonként folyik le a délelőtti folyamán.

— **Allandó mozi.** A Rákóczi utcai allandó moziban a múlt héten a pünkösdi ünnepeken voltak előadások. Mindketten napon érdekes műsor tanuskodik az allandó mozi előkelő színvonaláról. Pünkösöd vasárnapján a műsor a következő volt: A villangyár (term. után); Lepke bácsi (bohózat); A kis házvezetőnő (előkép); Az áruló, eredeti dráma 3 felvonásban, Susanne Grandais főszereplésével s végül Konzul úr (vígjáték) Alstrup-pal a főszerepben. Hétfőn a slágerdarab A hazátlan volt, mely 6 felvonásával az egész estét töltötte ki.

— **Kirándulók Csáktornyan.** A stájerországi polstrai elemi iskola 50 tanulója 3 tanító vezetés alatt múlt héten Csáktornyára érkezett. A kis kirándulók tanítók felügyelete alatt meglekintették Csáktornya nevezetességeit: a régi várat, az áll. tanítóképző-intézetet s az állami elemi iskolát, a

templomot stb. A tanulók a délután folyamán visszakocsikáltak Polstrauba.

— **Az üzleti zárórak.** Zalavármegye törvényhatósága az üzletek zárórájának megállapítása tárgyában szabályrendeletet adott ki, mely szerint Zalavármegye területén a boltokat, az ezekhez tartozó irodai és raktárhelyiségeket Csáktornyan, Alsólendván, Keszthelyen, Tapoicán és Sümegen március hó 1-től október végéig este 8 órától reggel 6 óráig, november 1-től február végéig pedig este 8 órától reggel 7 óráig, a vármegye többi községeiben pedig ugyanezen idők alatt este 9 órától reggel 5, illetőleg este 8 órától reggel 6 óráig zárva kell tartani, mely idő alatt az alkalmazottakat foglalkoztatni tilos. Szombaton az üzletek legkésőbb fél 10 óráig tarthatók nyitva. A cukrászdák a hét minden napján éjszai után 1 óráig nyitva tarthatók. Lejárásánál, az üzlet berendezésénél vagy átköltözésénél, az áruknak romlásától való megvédése érdekében felmerült sürgős munkálatoknál, vásárt megelőző és követő napokon a csomagolásnál, rendkívüli munkatorlás esetében (évenként azóban összesen legfeljebb 14 napon) a záró idő alatt is kivételesen foglalkoztathatók az alkalmazottak. A munkaadó azonban köteles ezeket a rendkívüli eseteket 24 órával megelőzőleg az igazhatóságnál írásban bejelenteni. Egyes rendkívüli esetekben, az iparhatóság engedélyével, az üzletek este fél 10 óráig nyitva maradhatnak, ezek azonban összesen legfeljebb 30 napot tehetnek ki. A szabályrendelet ellen vétők 100 K-ig terjedhető büntetéssel büntetendők.

— **Pályázat internátusba való felvételre.** A Dmke. makói diákotthonába az 1914—15. iskolai évre 160 gimnáziumi, esetleg elemi iskolai tanuló vétetik fel. Az előtáti díj havi 40. beutalási, orvosi, bűtörhasználati díj évi 40 korona. A felvételt kérő belyegtelten folyamodványok iskolai, születési és I. osztályu tanulóknál utaztatási bizonyítvánnyal felszerelve 1914. év július 10. napjáig adandók be a Dmke. makói diákotthonának felügyelő bizottságánál. — Részletes prospektussal kívánatra készséggel szolgál a diákotthon igazgatósága Makón.

az eredetihez, amely kegyetlenséget előbbi előnye sem képes velünk elfeledtetni. Petőfi-fordításai elé megokoltan odairhatók: Petőfi »után«.

Ellenben Horváth úgy tartalom, mint forma tekintetében hűen ragaszkodik az eredetéhez. Nyelvezete nemes-n egyszerű, mint Petőfié. Fordítása hű, mint a műrekek festmény művészi másolata, melyben minden árnyalat megvan, melyből egyetlen szín sem hiányzik. Tiszán, csengő éneke a magyar Géniusznak, nem ugyan hegedűző mellett, hanem a tambura kíséretében. Úgy hogy habozás nélkül kimondhatjuk, hogy a három jeles műfordító közül Horváth Béla Petőfiének leghűbb, leghivatottabb horvát tolmácsa.

Ezek után várva várom azt az időt, amikor majd Horváth ígéréte szerint Petőfi összes költeményeinek piros-fehér-zöld virágát a piros-fehérek szalaggal átkötve jelenítöndi meg a könyvpiacon. Ezt azonban ahhoz kóti, hogyha a magyar és horvát közönség ezen művét megértő pártfóssal fogadja, mert mint a »Predgovor«-ban refránszerűleg vissza-visszasír a költő közös sorstá képző panasz: a műfordítónak anyagi körülményei nincsenek egyenes arányban nemes idealizmusával. Hazafis törekvése minden magyar és horvát irodalombarátnak jóakórú pártfogására jogal számíthat. Horváth Béla azonban elsősorban hazájának horvátul tudó filóra gondolhat, mert, mint született magyarnak, sok időre lesz szüksége ahhoz, hogy horvát Petőfi je a horvát sovinizmusnak rögs útján a drávan-tuli testvéreknk irodalmi berkeibe való megéredémet, diadalmis be-

vonulását megtarthassa. (Hir szerint több horvát könyvkereskedő cég a tiszteletpéldányt is visszaküldötte.) Azon esetben, ha ezen tisztelep-érdemlő irodalmi vállalkozása sikerül, a »Predgovor«-ban ígértet tesz, hogy az összes nevesebb magyar költőknek legszebb költeményeit, egy trjedelmes horvátnyelvű anthológiába füzve, fogja kiadni. (Már eddig is több mint száz magyar költőtől fordított költeményeket.)

Tárgyilagosság kedvéért kötetének két szépséghibájára azonban rá kell mutatnom. Hiányzik belőle a világirodalmi szépségsű »Szeptember vége«, pedig, ahol 150 költemény gyűjtetik össze Petőfőtől, ott az ő iyrája legragyoóbbi gyönyöének sem szabad hiányoznia. Alig várom már, az a következő teljes kiadásban láthassam, élvezhessem. A másik említést igénylő szépséghiba a kötet címlapján és előszavában található két magyar helységnevek elhorvátosítása. Amint a bécsiékek nem jár nincs »Bács«-ük, a horvátoknak »Zágráb«-juk, hanem »Wien«-jük, illetve »Zagr-be«-jük, úgy nekünk sincs már »Subotica«-nk, sem »Budapest«-nk, hanem »Szabadka«-nk és »Budapest«-nk. De ezt a két könnyen kijavítható hibáskát szíves örömmel megbocsátom Horváth Bélának művének maradandó irodalmi becsű kvalitásaiért.

•Tolle et lege!• Vedd és olvasd.

Gasparics György

Egerág.

— **Népesedési statisztika.** Születtek: Vasser György, Vasser Mária, Kovacsics Ilona, Szabó György, Spolár József, Matyan Anna, Korus Flórián, Vertarics József. — Meghaltak: Horváth Mihály (1 h), Zalac Kata (2 é), Reif Dóra (80 é), Miczek Mária (4 h). — Házasságot kötöttek: Pálfi Vendel és Janosics Magdolna, Fischer Adolf és Steiner Frida.

— **Hadgyakorlatok.** Az őszi hadgyakorlatok, melyeket tudvalevőleg szeptemberben rendeznek a Dunántul, Zalavármegyét s a Muraköz területét is érinteni fogják. A zágrábi 13. s a gráci 3. hadtest a Muraközön áll fog vonulni a hadgyakorlatok színhelyére. S így már augusztus vége felé mozgalmass napoknak nézünk elébe.

— **Áradt a Dráva.** A hosszas esőzések-től a Dráva módfelett megáradt a múlt héten. Pünkösöd előtti csütörtökön már jelezték, hogy jön a Dráva árja. Pénteken már rohamosan kezdett áradni a varasdi hid előtt s örületes sebességgel hőmpölyöglette hullámaint a Muraköz mentén. Pünkösöd előtti napon már imminens volt a veszély, úgy hogy valóságos élethalál harcot kellett folytatni a folyóval, hogy a vidéke veszélyessé ne váljék. Így is tetemes kárt okozott. A Dráva hidja körül Drávaóhid, Zrínyifalva s Drávavásárhely közt óriási területet öntött el piszkos hullámaival. Úgy, hogy körülbelül ezer holdnyi területet hozott víz alá a Dráva. Itt természetesen minden tavaszi és őszi veteményt tönkretelt az árvíz. Magát az országutát is Drávavásárhely és Varasd közt vagy 150 m hosszú vonalon megrongálta s az úttestből nem kevesebb, mint 50 cm-ternyei réteget sodort el az áradat. Novoszelemben 2 házat is romba döntött, de Muraköz területén ily kárt nem okozott Alsódomborúnál is majdnem végetes lett a veszedelem. Olyannyira, hogy szombaton Árvay Lajos alispán s a folyammérnökség két mérnöke is ott járt, hogy a szükséges óvintézkedések megtételére a kellő utasításokat megadják. De szerencsére erélyesebb intézkedésekre szükség nem volt. Mert noha a falú határában a szigeteket teljesen elöntötte s a védőgátat is majdnem átlépte az áradat, de azért Alsódomboruban nem tett kárt a kiáradt víztömeg. A kompközlekedés azonban megakadt s hosszú időre lesz szükség, míg a partokat s a kompot megint annyira helyreállítják, hogy a kompk ismét használható legyen. Pünkösöd hétfőn a Dráva már apadt s most már csak a teljesen átázott partok árulják el a helyeket, merre a Dráva piszkos hullámaint hőmpölyöglette.

— **Tanfolyam.** A m. kir. földművelésügyi Minister a kisebb fokozatu ismétlési iskolákhoz a gazdasági tárgyak tanítására hivatalot népiskolai tanítók illetve tanítónők gazdasági kiképzése céljából folyó évi július hó 18-ától bezárólag augusztus hó 18-áig, az algyógyi, adai, békcácsabai, breznóbányai, hódmezővásárhelyi, jászberényi, karczagi, lugosi, pápai, rimaszombati, nagyszentmiklósi, szilágysomlyói, szabadkai, csáki, sírokai (Árva vármegye) földmives iskoláknál 20—20, összesen 300 és pedig a sírokai iskolánál kizárólag a m. kir. földművelésügyi ministerium felvédeli kirendeltsége által is ajánlott néptanító, továbbá a kecskeméti földmives iskolánál folyó évi július hó 1-től július hó 31-ig 20 tanítónő részére gazdasági tanfolyamot rendez. A tanfolyamok résztvevő egyenként 100 azaz: Egyszáz ko-

rona általányt élveznek, mely összegből az ellátási díjat és mindennemű költséget tartoznak fizetni. A tanfolyamokra olyan tényleges alkalmazásban levő tanítók vétetnek fel, akik mezőgazdasági tanfolyamot még nem végeztek. Felvételi kérvényt a földművelésügyi Ministerhez kell címezni és folyó évi június hó 12-éig az illeletes kir. tanfelügyelőségnek benyújtani. A jelölést a tanfelügyelőség, illetőleg a sírokaira nézve egyúttal az említett felvédeli kirendeltség és tanfelügyelőség javaslatára a vallás és közoktatásügyi Minister ur teljesíti.

— **Hordójelző hivatal.** Az alsólendvai hordójelző hivatal, annak következtében, hogy Alsólendva magára vállalta az esleleges hiányok, illetőleg a bevétel után felmerülő fedezetlen kiadásokat, a belügyministerium nem szüntette meg. A hordójelző hivatal tehát továbbra is megmarad s hogy jövedelme szaporodjék, a hitelesítési díjakon fölül még vízvezetési díjakat is szedhet.

— **A boszu.** Ruibert János muraszerdahelyi asztalos a községi gulyás meg egy barátja megtámadták és karókkal úgy összeverték, hogy ennek következtében a súlyosan megsérült asztalos a nagykanizsai közkórházba vitték, ahol azt valolta a rendőrség előtt, hogy Grundics Ferenc községi gulyás és Kóré Péter földmives verték meg. Grundics Péternek ugyanis Ruibert János fiával valami pöre volt a járásbírósnál, amelyet elvesztett. Akkor megfogadta, hogyha találkozik a Ruibert családból akárkivel, azt összetöri. Ígéretét be is váltotta, haragosa édesapján töltötte ki mélységes boszuját.

— **Pályázat hadapródiskolába.** A honvédelmi minister pályázatot hirdet a pécsi és nagyváradai honvédehadapródiskolákba leendő főlételre. Pályázati folyamodványok július tizedikéig a pécsi vagy nagyváradai honvédehadapród iskolák parancsnokságánál nyújthatók be. Az alapítványi helyek elnyerését célzó folyamodványok azon hatóságoknak, személyeknek küldendők meg, amelynnek alapítványát a pályázó elnyerni óhajtja. A főlvételi vizsgák szeptember 16-ától 19-ig tartanak meg. A két intézetnél összesen 41 alapítványi hely van, ezek közt Pécs szabad kir. város alapítványa. Vukovár politikai község alapítványa a pécsi honvédehadapródiskolánál főlételre folyamodónak szól. A fizetéses helyen a tandíj 300 korona. Katonatisztek fiaiert évi 24 koronát, lörvényhalóssági tisztviselők fiaiert évi 160 koronát kell fizetni. A pályázók az összes tudnivalókról részletes felvilágosítást nyerhetnek a »Tájékoztató a m. kir. honvédehadapródiskolába való főlételre pályázók részére« című füzetből, mely a pécsi és nagyváradai honvédehadapródiskolák parancsnokságánál díjtalanul kapható.

— **A cserebogarak irtása.** A közoktatásügyi minister a vármegyéhez intézett rendeletében megengedi, hogy a hatóságok a cserebogarak irtására az elemi népiskolák V—VI osztályait igénybe vehessék.

— **Fiúnevelő-intézet Vácson.** A Szent József fiúnevelő-intézet Igazgatósága felvesz I—VIII osztályba járó, római katolikus vallású gimnáziumi tanulókat. Havi ellátási díj 50 korona. — Az intézet kizárólag papi vezetés alatt áll. A növendékek a váci kegyes-tanítórendi főgimnáziumba iratnak be. Egyházmegyei tanítók gyermekei kedvezményben részesülnek. — Pályázati határidő július 15. — Bővebb felvilágosítást kész

séggel nyujt az intézet Igazgatósága (Vác, Honvédsor 4. sz.)

— **A repülő fertő.** A légy repülő piszok — mondta valaki s igazat mondott. A légy sokkal veszedelmesebb, mintsem azt hinnék és tudnák az emberek. Miatán pedig lassan beáll ezek hosszú szezonja, jó lesz, ha a közelgő veszedelemről irunk egy-néhány szót. A trópusok égőv alatt élő legyek és szunyogok komoly veszedelméről már régen meggyőződünk. Hiszen ezek terjesztik ott az ismert, legtöbbször halálos kimenetelű malária-láz. Azonban Európában is vannak nagy számmal elterjedve ilyen veszedelmes legyek és szunyogok, melyek sok betegségek, ragályos, pusztító járványok az okozói. Az ártatlan, nem csipő, nem bántó, de fölötte szemtelen házi légyről ezt senki nem tételezheti föl, pedig ez is ép oly veszedelmes az emberi egészséget illetőleg, mint akár-melyik más veszedelmes légy, vagy szunyog. Csipni nem csip, mint tudjuk, mert hiszen hány türelmes, lusta ember türi a teste bármelyik részén való sétálását és szemtelen tolokodását. Ez határozatlan helytelen és mondhatalm, tudatlanságra vall; mert ha tekintetbe vesszük a légy folytonos, testről-testre, tárgyról-tárgyra való röpködését, akkor látjuk, hogy milyen piszkos, utálatos kellő ez a mi kedves, ártatlan legyünk. Mert hiszen, hol beteg emberről egészséges emberre, hol pedig holmi piszkos trágyadombokról egészséges emberekre száll. Ezért jó lesz, ha ezeket állandóan szem előtt tartjuk és védekezünk a tolokodó és veszedelmes legyek szunyogok és rovarok ellen.

Köszönetnyilvánítás.

Végzetlen fájdalmunkat, mely családfőnk elhunytával bennünket ért, némiképen enyhítette a mindenfelől megnyilatkozott részvét.

Elutaszunk és távollétünk miatt eddig nem volt alkalmunk ezt megköszönni, miert is most, ezúton mondunk mindenkinek, a személyesen vagy írásban hozzánk jutaltolt vigasztaló szavakért hálás köszönetet.

Csáktornya, 1914. június 2.

Murai család.

Szerkesztői üzenet.

M. J. — Azt Önnek kell tudnia, hogy barátja megtartja e szavát vagy sem. Ha Ön szereti, úgy első sorban saját érzése alapján állítsa fel a prognoszt. Másnak kevés szava lehet ahhoz, hogy a dolgrol helyes képet nyujtsan. Ön bizonyos anyagias differenciáról is ír. Ez meg éppen kompkálja az ügyet. Mert higye el, a mi elkezeredett kenyérhajszában nem igen lehet megélni szerelmi csokan, ha ez még oly édes is. Ha ilyenek lépnek előtérben, akkor legyen óvatos és körültekintő. Nehogy akkor, ha a szerelmi gyönyöröphara fenéki kitértől s majd az élet más apróbb nagyobb kalamitámai is felburjánznak anyagi bajok lépnek előtérbe, diszonanciák merüljenek fel, melyek házas életet a boldogtalanság tanyájává teszik. Ezért jobb, ha már előbb kiegyenlítik az ebbeli differenciákat is. Itt azonban a saját szívére hallgasson s ne kérjen tanácsot másról.

Ilus. Nagyon sajnáljuk, de sem a tárcát, sem versét nem közölhetjük. Az első ugyan hálas tárgyat tartalmaz, de a kitolgózás nem szabatos. Sokat kellene rajta fésülni s az egészét átgynuri, hogy közlére alkalmassá tegyük. Ezt pedig nem kívánhatja. Gyakorolja magát. Olvasson sokat. Olvasson jó tárcákat, minél többet, s akkor bizonyára elfogadható tárcákat fog közlés végett beküldeni.

Sve pošiljke, kaj se tiče zadržaja novinah, se imaju poslati na ime urednika vu

Csáktornya

Izdateljstvo:

knjižara Strausz Sandora kam se predplate i obznane pošiljaju.

na horvatskom i magjarskom jeziku izlazeći društveni, znanstveni i povučljivi list za puk
Izlazi svaki tjeden jedenkrat i to: svaku nedelju.

Predplatna cčna je:

Na celo leto 8 kor.

Na pol leta 4 kor.

Na četvert leta . . . 2 kor.

Pojedini broji koštaju 20 fill.

Obznane se poleg pogodbe i fal računaju.

MEDJIMURJE

Odgovorni urednik:
ZRINYI KÁROLY.

Surađnici:
PATAKI VIKTOR i SRÁY FERENCZ.

Izdatelj i vlastnik
STRAUSZ SANDOR.

GOSPODARSTVO.

Folišen rudni gnoj. Veigert Alajos i sin lobkovitzi fabrikanti minuću leto po čelim Magjarskim orsagu rezširili su po jako fal čeni rudnoga gnoja. Orsački lučbar previzitiral je to fal stvar i tak je znašel, da ov pepelj smed sejo rudni gnojov je najhujši, tojest nikaj nevalja. Svelkim glasom naponudbo poslani pepelj je tak hitvalen, da niti onoga dela je ne vrđen kad se posipavlje popolju, nikakvoga hasna neda. Svrho toga svakomu se na glas daje, da naj se ništi neda vkaniti Veigert Alajos i njegovomu dragomu sinu. Agente koji ovoga praha hitvalnoga hodiju ponujat natirati treba.

Dobra senokoša. Stara poslovice tak veli, da je senokoša mati oralnici, jerbo senokošu pokosiju, senu sa marhom pohraniju, gnoj pak na oralnicu zvozijiu, to pak znamo, da gnoj hrani oralnice, tojest onu silje, koje na oralnicah raste. Zato se neje moći prečuditi, ako prinas katastralna mekota od 1½ metercentov neda više senu, po drugih orsagov i 25 metercentov za malo deržiju. To je samo jedna velika falinaga da malo zraste, druga je to, da po najviše mestah senu je tak hitvalno, da skorm nikaj ne vala.

Dobra i tečna trava samo po onih senokošah raste, koje su vu dobri jakosti i ne stradaju svakojačke potrebne hrane. Skim je slabša senokoša siēm hitvalnaš travu raste nanjo.

Stalnoga gnoja pak nemoremo na senokoše voziti, jerbo i za oralnice ga pre-malo imamo. Zato je potrebno na mesto stalnoga gnoja, rudnoga reztepsti po senokošah. Po rudnim gnojju ne samo da više zraste, neg i krma je puno bolša i vredneša. Ako naprimer nešči fosfor i kali sol pohiče na senokoši, videl bude, da odmah se svakojačke deteljice zapovaju. Vu sēni pak su ove stvari najvredneše. Doklam su ne imale za svoju potreboču hranu na senokoši, su čisto pri zemlji za ostale, kak su fosfora i káliuma dobile, odmah su prerasle svakojačko hitvalno travu.

Takodjer po ovim rudnim gnojjom i svakojačke sladke trave rasteju i siēm se senu izvandro popravi.

Rudni gnoj sveksinom na jesen se mora reztepsti. Ako superfoszfata hočemo senokoši dati, onda na katastralno mekota 150—200 kg ako pak Thomassalak zvanoga praha onda pak 200—300 kg. moramo reztepsti. Pokedob pak i kalisol je potrebna senokoši, odoje pak na mekota 75—100 kg. ili pak na mesto toga 250—300 kg. kainit zvanoga pepelja posejemo. Ako po ovim gnojju deteljice se preveč zapovaju po senokoši, onda naprotuletje još 30 kg. čsilisilitra pohičemo jerbo ov prah pak trave jako tira. Káli sol i fosfor gnoja svako drugo leto, čsilisilitra pak svako leto je potrebno senokošam dati.

Ali je moći hrošče sfondati? Bormeš moći je. Vu Daniji 1887 leta su službeno odredili, da svaki mora hrošče sfondati. Taki prvo leto blizo četiri milijun

kilogram hroščuv je orsag kupil i zato je vun splatil 771 jezer korun. 1903 ga leta stanovniki su samo 16 jezer kilogram hroščov mogli prodati orsagu. 1907-ga leta pak je samo nekoju stotin kilogram hroščov dobila vlada, jerbo skorm su već je čisto sfondati. Iz toga videti, da makar se hrošče najviše vu zemlji, kakti črv zadržava, itak ga je moći sfondati. Vu Magjarskim Abauj-Torna varmegjija je bila prva, koja je naredbo dala vun, da se hrošči sfondati moraju. Ovu naredbu je 1911-leta dala vun varmegjija. Taki prvo leto sekupila je varmegjija 767 kg hroščov. Sedemdeset i sedem vagonov je bilo toga smrada i varmegjija je splatila zanje 91 jezer 631 korunu. Ovu svotu poleg zemlarine na tri leta moraju gospodari varmegjiji povrnuti. Da bi po čelim orsagu tak delali za nekoju leto niti za želje nebi bilo moći hrošča videti, kak je to sad već je vu Daniji. Na milijune bito hasna bito, da bi se to pripetilo.

Velika nesreča na morju.

Još ne smo pozabili kakva nesreča se pripetila sa Titanik ladjom već je opet grozen glas došel iz Amerike od »Empress of Ireland« velike morske ladje. Vpetek vu zorju takva meglja je nastala na morju, da je ne jeden meter dalko bilo videti. Od Empress ladje kapitan vu veliki kmici najveško pažljivost je odredil i svrho toga ladja je jako pomalem isla. Za kratko vrēme spazil je kapitan, da čisto poleg sum jakostjom se žuri »Starstad« zvana ladja, koja je nakla-

Pripovest od življenja herdjavoga hrošča.

(Dalje.)

Napravilo je anda Poglavarstvo zakone, skojimi silji muž, da zabraju škodlive stvari. Vidite onda, da ovi zakoni nisu nagajaje, nego da mužom dobro očeju. Budite onda spametni! muž, i pomagajte si sami! »Kaj pak ov paragraf veli, o kojem je preglasiel povedal, da budemu kastigani po njegovi odredbi, ako nevinimo, kaj nam je zapovedal.« pita širokoplečast muž? Paragraf 5. zakona od kojega govorimo, veli, da naj bude svaki lenjak kastigan strofom do 20 korun, gdo pak je nemaren, drugoč, bude kastigan strofom do 50 korun.

Gdo pak nebude imel skim platiti, zapreju ga do četiri dane. Zatim su govorili jošče mnogo, i Navučitel njim je naše življenje rezložil tak na tenko, da sem se jako čudil, odkud to sve zna. Kajti takov, kakov je on bil, ni mogel pod zemlu, da bi opazil življenje tompošov, niti nije mogel plaziti po drevu, da bi se tak navčil od nas.

Pripovedal je takaj, kak nas naj zapravljaju. Tompoše je rekel pobirati za plugom, hrošče pak stepati vu jutro zaran, kada su svi tvrdi, krepni, i nemoreju lahko

vujti, — jošče to je znal nebudi ga treba. — Zatim je rekel, da nas pomoriju najleži, ako nas popariju skropom, nas daju kokošem, nekoliko svinjam, a ostale pak naj zakopaju vu gnoj mešanec. Sada se ogledne čvrst i jaki, mladi dečko gori na jabuku pak veli: »Poglednite samo kaj njih je ovd gori, sada pak taki počemo izpunjavati zakon!

»Drugi pak se mu smejeju, on pak prime za svrž, i stepe tak močno, da smo se svi zesipali na tla. Oh, da bi ti čul, kak je hrustalo, kada su copotali žmetni podkovani skornji po mojih pajašah. Ja sem na sreču moju opal malo na stran. Friško se poberem, i odletim daleko vkrej, v trnovu meju, gde se ves potr povdam vu žalostne misli.

Pretekla je nedelja i došla je noć. Žalosten zaspim, pak senjam hude senje i zbudim se jako čemeran. Jošče je ni prišla juternja krepnost, vre doleti srakoper, koj je imel gnjezdo vu bližnjem grmu, lovi vsakefele kukce, i nje je, ali pak navada na trnje. Pogradi takaj hrošča, pak ga nabode na veliki trn, da se je siromak svijal vgroznih bolečinaj, i smrtni stiskaj. Rad bi vušel, ja pak nisem bil dosta čvrst. I na

jedenkrat prefrči kamen, i pretira srakopera, po putu pak dojde trupa bosonogih dečecov, koji sim tam skačeju, svavaju se i naganjaju, i delaju svakojačke krike. »O: tu pak su hrošči.« veli jeden, napravimo si melin! »Ne,« veli deček slabe peršone i ble-doga lica, »Navučitelj veliju, da živadi nes-memo mučiti!«

Zahvalno ga ja poglednem. »Kaj buš ti čenčal, jetika,« ruzdere se cela trupa nad njim, i plahneju nas pobirat, jeden pak napravi melin i ospiči kline. Zesipaju četiri naj jakše, pak nje natekneju na špice, i tak siromaki od veliki bolečin pisano glediju. Zatim deneju vreteno na dve škrake, i dražiju hrošče da bi leteli. Misleći da vuđeju, hrošči zaistinu razprestreju krila, ali kajti su siromaki nateknjeni, nemoreju odleteti.

Nego ženeju melin okoli. Neporedni dečki se smejeju i veselo skačeju okoli melina. Zatim pak pogaziju hrošče i ideju dalje, mene pak stisne jeden vu žep, pak me nese sobom. I tak ja dojdem vu školu. Vu školi vre je Navučitelj podučaval. Taki, kak su stupili vu školu, pita nje, zakaj su tak kesno došli.

I hrščas on, koj je napravil melin, se zlaže, da nisu znali koliko je vur. Navučitel

jena bila sa laporom. Još néje mogel određiti, da se ladja obrne već se je »Starstad« scćelom jakostjom zaletela vu Empress i na serdinki med rafungi na dvoje je rezkolila nesrečno ladju. Putnici su najbolje spavali, kad se nesreća pripetila. Iz kabinov né su imali vremena na krov dođti, jerbo ladja za deset minut je vtunula. Samo tak se moglo pripetiti, da jezero dvésto i trideset osem duš je opet vu mrzlim morju našlo svoj hladen grob. Ladja se je odmah na lévi kraj prehitila i tak su né mogli na ovom kraju do činov dođti. Nekoji čuni pak su tak preteršeni bili, da su né mogli se na vodi držati i tak su morali vu morje vtunuti. Vu strahovitim kriču znoožumi su se pikali i s revolveri strěšli, samo da bi jeden ili drugi predi mogel do čuna dođti i življenje obraniti. Kapitan, kak je vre moguće bilo zapovedal je, da najpredi ženske i decu braniju ali to je već sve zabadao bilo, samo nešterna ženska i nekoju dēte je vu življenju ostalo. Prék tristo su druge ladje obranile, drugi pak su se svi potopili. Kendal kapitan je dozadnje minute na ladji ostal i on je zadnji bil, koj je vu mrzlo vodu skočil.

Sad vu jednim špitalu na smrtni postelji leži. Samo tuliko je k sebi došel, da je povedal, kak se je grozotna nesreća pripetila.

Kak su se ladje tresnule od Empress ladje mjernik bežal je na krov i taki je prejavil zapovedniku, da braniti néje moći nikaj, jerbo ladja se zvodom napanila i kotli eksplođerali budu. Komaj je to zgovoril, strahovitnom jakostjom su kotli kak bombe spokali. Ladja za deset minut je vtunula. Na iskreni, tak zvani Markoni telegram za jedno vuru je najprva »Heureka« ladja bila na lice mesta, zanjom pak je »Evelyne« došla, odmah su spustile doli čune, ali već su nikomu nikaj né mogle pomoći. Na vodi su sami mrtvi plivali. Od prvoga razreda svi putnici su se vtopili. Po priliki su sto takvih obranili, kojim su ruke ili noge spotrte. Marineri su strahoviten boj napravili za čune, poleg toga su

samo dvanajst ženskih oslobodili. Marineri su pustili putnike vu čune i samo zase su je zavzeli. Koji pak su »velikom mukom vu življenju ostali, svi su na smrt betežni, odovih su dvajstipet već vumrli. Od »Empress of Ireland« ladje kapitan vumira. Vu mrzli vodi néje bilo moći plavati i najbolši plivci su krča dobili i vu morje vtunuli. Kad su prve ladje napomoć doše, samo nekoi čun su nasle na morju. Iz listine putnikov pozvedili su, da najviše anglijančanov je bilo na nesrećni ladji. Od Heureka ladje kapitan peddeset mrtvih i šesdeset živih je dopeljal vu F.therpont. Evelyne ladja je dvajsti mrtvih i osemdeset živih dopeljala sobom vu postajališci. Odmah su doklore pozvali na ladje, da su napomoć bili betežnikom smed kojh vnoği su tak spikani, da brččas jim doktori nebudu mogli nikaj pomoći.

Jedna osem lét stara pucka ovak prepoveda, kak se je oslobodila žalostne smrti: — Kad su se ladje tresnule, taki sem vu morje opala. Vu vodi sem spazila jedno desku, pograbila sem ju i dugo vremena sem na deski plavala po morju sim, tam doklam su me vu jeden čun zdigli. Ali onda sem već tak krepena bila, da sem čisto odnemogla. Otca i mater sem sgubila. Vu rimonski postajališcu tristo mrtvih leži. Vnoği su strahovitno pležerani. Med mrtvi je jedna ženska, koja još i vezda k sebi tešći malo cerkicu. Fowler mjernik, kad se nesreća pripetila odmah je vu morje skočil, ali sobom je zel dvoje dece, koje je obranil. Povedal je, da kapitanova prva zapoved je to bila, da ženske i decu najbraniju, ali vu strahovitnem kriču i plaću né mu je bilo reći razmeti. Kad je potlam na Evelyne ladju došel tam je videl Kendal kapitana milosrdno se plakati.

Kapitan prepovedal je, da ako Storstad ladja na mesti ostane i pomalem naprěde, nebi se bila tak velika nesreća pripetila, jerbo od Empress ladje luknja bi zatekjena bila ostala i nebi bila tak hitro se ladja s vodom napanila, ali Storstad ladja je odmah nazat se potegnula i poleg toga néje niti

tuliko vremena bilo, da bi putnike iz kabinov vun bili pustili. Krivnja na Storstad ladje kapitana dojde, koj je vu veliki megli s nedopuščenom hitroćem se zuril po morju.

Jeden menjši varšinec neima tuliko stanovnikov, kuliko ljudstva je na Empress ladji poginulo. Što sve je bil na ladji, to se još nezna, samo tuliko znaju, da najviše englezkih putnikov je bilo na glasovitni ladji.

Za nekoi dan ili pak za nekoi tjeđen bude sve znati, kak se je opet ova grozotna nesreća pripetila.

Sud copernicih.

Vu človečjem življenju zanavěk najstrahovitneša doba je bila, kad je narod vu svoji praznovostej copernice veruval i nje nečimurno preganjal. Ova vera je od negdešnjega vremena pri svakim pukom se našla, ali najbolje se je itak vu XIII. stotini rezširila.

Najprvi sud je 1275-ga leta Toulouse bil, kad su 56 lét staroga Angelo Barthea živoga na lomaci skurili.

Vu XV. stotini su već po čeli Europi bešno preganjali copernjake i samo ravno po Magyariskim orsagu né se još tak rezširila praznovost.

Sumlja je dosta bila, da su nekoga pred krvolocen sud predstavili, dalje je sud trajal, kak dabi bića plet. Posluhnuli su svedoke, koji su slobodno valovali, kak su ravno sami steli, jerbo ime su jim zatajili. Tužbenika su najvišeput svrho toga odsudili, jerbo je sam prepoznal na njegva ramena preklopleno krivnju. Prepoznati pak je moral, jerbo su tak nedužnoga mučili, da je moral sam tak valovati, kak su sudci potrebovali.

Pred mučenjom skup su na nosili sva-kojačko oružje i za mučiti orudje, da je sve to krivec videl komu je onda vješać sve raztolnačil, kak ga budu mučili, ako nebude valoval. Doklam su to prepravljali i tolnačili, nesrećni obtuženik je vnoğiput obnored od sramote. Obtuženika su najpredi do gologa sičkli, da nebi nekakvo stvar okolo sebe skrili, koja bi ga od strahovitne bolesti branila. Na golim tělo su počeli iskati zlamenje copernictva, jerbo su tak mislili, da svaki copernjak ima na tělo takvo mesto gde nečuti nikakvo bolest. Svruhu toga pomoćnik vješara počel je s dugom iglom pikati svesposud голу tělo. Moremo misliti kakva muka je već samo to bila.

Zatem su najpredi palce med šrajte deli i tak dugo su šrajšili, doklam su se prsti zdrobili. Vu XVII. stotini hasnuvali su jednoga željeznoga stolca, koj je ves špicami bil naperjeni. Obtuženika su vu ov stolec hitili i podnjega su kurili.

Probu sa zerećim željezom već pred Kristusevim narodnejom najdemo pri poganih. Zereću željezu je moral obtuženi vu ruke prijeti i ako se je zežgal, krivec je bil. Negda pak su obtuženiku ruke i noge svezali i vu vodu hitili, ako je né odmah vtunul, krivec je bil.

Ako je obtuženik né suze točil med strahovitenimi mukami, to je zlamenje bilo. Da je copernjak, jerbo sam vrag ga je objačal, da od velikih mukah suzu nespusti.

Vu XVI. stotini vu Nemškim orsagu su najbolje preganjali copernice. Samo jedno leto su vu Würzburgu 1500 copernic živih skurili. Vu Englezkim tjam do XVIII. stotine naj glasovitneši činovnik je vješar bil.

telj pak podučava dalje. Reći moram, da je bil jako spameten muž i ljubezliv, kajti je prav otčinski vučil decu. Dugo časa sem poslušal, i mnogo si zapametil, stresel sem se pak, kad je počel od hročšov. I pritom jesu se dečki nekak vum dali: more biti su začerlenili, ali pak na kakov drugi način jesu se izdali. Navučitelj to opazi, pak pita: »Kaj se je zgodilo?« Ali nijednooga odgovora. — »No Bregar, poveč ti, kaj se je zgodilo!« »Sada začujem tisti glas, koj je pokazal pajaše predi na putu.

Odkrito pove, da su napravili iz hročšov melin, i zato su zamudili školu. Oh, kak se je razsrdil navučitelj! Rekel je, da su takva deca nevaljana i nemaju dobroga serdca, da »nebude nikaj dobra iz njih i t. d. Naložil njim je hudo kaštigu, onoga pak, koj je napravil melin, i lagal navučitelju, kada su došli vu školu, tak ga je skečkal, da je dečko cvilil. Kak sem prvle bil vu strahu vu dečko vem žepu, sada pak me je prevzelo takvo veselje, da sem se strašno smejal. Po nesreći imel je žep luknju.

Po nepazljivosti porinem čez luknju prvo desnu nogu, i požegečem poglavca po tak da se on gene. Čim bole se dečko gible, stlim bole ga žegečem.

To opazi Navučitelj, pak zapove dečki vun deti iz žepa, kaj ima nutri. Tak dojdem ja na svetlo. Oh! kaj je sve bilo vu školi! Nemorem ti rozložiti, niti pak nisem vtegnul svega si poglednuti, kajti su me frisko odpravili. »Zakaj si douesel hročša sobom?« »zakriči Navučitelj. Dečko se plače i nikaj ne odgovori. Brččas je nakanil igrati zmemom, pak nije ufal. Taki mi ga nesi van, pak ga pogazi, zapove Navučitelj i zapamti si, da su takve stvari ne za školu. Kajti hročši su škodilivi, moramo nje skončavati, nigdar pak nje nesmemo mučiti!« Dečko me vzeme, pak nese vun. Vuni me očehiti na tla, da bi me pogazil. Kajti pak se mi je noga zadela na dečkovi ruki za kožu, nisem opal taki natta, nego kada je dečko steval ruku, odletim daleko vkreji, tak, da me dečko nije našel već. Mrno čepim vu travi, dok ne dojdem bole k moći, zatim pak odletim daleko vkreji, od škole, na prostrani vrt. Tam si sedem na oreh, da si odpočinem i malo olehkotim krueći gladni želudec.

Oleties Mátyás.

(Drugipat dalje.)

KAJ JE NOVOGA?

Henoig Brabant braunschweiskoga pismoznica i glasovitnoga činovnika su odsudili kad je sam prepoznal, da prijateljstvo derži sa vragom. Kakve muke je predi trpel, to neje moći spisati. 1604-ga leta sept. 17-ga su ga odveli na stratište. Ali ne su ga tak zlieko pustili na drugi svet. Na pol mrtvom i zmučenomu nesrećniku su najpredi na desni ruki dva prsta odsekli, razmi se, da ne najedenput obedva, neg pojedinim, da su mu vekšo muku zavgdali. Zatem su zerečami ključami šćipali mu telo i da pred vremenom nespusti dušu, napajali su ga s jakim vinom i vračtvom. Sad je vješar s dervenim batom tak dugo tukel po prsah doklam su se čonte sdrobile, razporil mu je črevo, vun je strgel srđce i hitil vumirajućemo človeku vu obraz. Mrtvo telo su na pet falatov rezćepali i vu varušu na pet mestah obesili. Neje zapremisliti, kaj sve su delali obtuženikom.

Vu Magyariskim 1615-ga su počeli copernice preganjati. Vu Brassó varušu Fuchs Márkus svećenik je spisal, da ovu leto su više copernjakov i copernicah skurili. 1728-ga juliša 23-ga vu Szeged varušu su najedenput šest copernicah odsudili i žive na goreću lomoću hitili. Obsudjene poleg Tisza rieke su skonćali i samo jedni ženski su se smilovali, njoj su predi glavu odsekli i samo onda vu ogenj hitili.

Med skonćanami ženskami je bila jedua obćinska babica, za koju su zmislili, da prek dva hiljada dece je vu ime vraga krsćila. 1730-ga su jednoga debeloga birova na smrt odsudili, jerbo je ne mogel pod vodu se podurknuti i to je zlamenje bilo, da je copernjak.

Prinas je Mária Terézia svojom glasovitnom mudrostijom odredila, da neje smeti svrhu takvih bedasćoć suda deržati.

Zadni sudi su vu Švajcu bili. 1737-ga leta su jedno 17 lět staro pucu pred sud postavili, koja je od mlada bez pameti bila. Sama je valovala, da se je s vragom zaručila. Pred sudom je još šest ženskih zatućila, koje su tajice i od toga nešu nikaj znati štele. Poćeli su je mućiti. Sedemdeset lět stara Rossard Luca neje štele valovali, makar su ju tak mućili, da to neje zapremisliti. Druge su takodjer ne štele valovati. Dve ženske su med strahovitnim mućenjom vumrle. Nazadnje je itak jedna valovala, jerbo već je mogla strahovite muke prenašati. Dve su sderžale i nje su nazadnje na pol mrtve apustili. Dve pak su skonćali, razmi se, da ne tak, kak denes, neg žive su na male falacke rezali.

Vu XVIII stotini su prestali ovi sudi, još i denes živi med ljudstvom ova praznovrtat, da su je copernice i copernjaki. Ali najte misliti, da samo prinasa, verujejo to i po drugih oršagov i ne namo po selah, neg po velikih varušov. Još 1910-ga leta vu Berlinu je velika šćringa bila, ali su je copernice, ali ne.

Tu je niti jedna deseta stran ne spisana, kak su negda nori bili i kak su nećimurnu mućili one, na koje su kakvo nazlub zeli. Bog nedaj to nikomo videti, još menje pak preterpeti. Denes poleg skolah je već itak tak presvētli narod, makar neš sveposud, da ne veruje copernice. Koj još i denes to veruje, on je praznoverec.

— **Izpit sbiraćov.** Koji neimaju od šest razredov svećoćanstvu oni su morali od pisanja i šitanja pred jednom komišijom izpit položiti. V csáktornjaiskim kotaru je ovaj izpit majša 25, 26 i 27-ga bil. Na izpitu predsednik je Szalma József kotarski sudec bil. Pred komišijom za izpit 209 su se javili, koji su svun jednoga svi dobro izpit položili. Ov jeden je ravno samo ime si znal podpisati, citati pak nikaj. Lépo je bilo gledati, da 40, 50, 60 lět stari selćani od svoje vole magjarski položili izpit. Smed seju jeden se ne našel, kol barem nekaj nebi bil razmil magjarski. Svi su s veseljom polvžili izpit i veselili su se svećoćanstvi poleg štere sad zbiraći su nastali. Daj jim Bog, da zrazumom budu svoj lépi juš na hasen domovini hasnuvali.

— **Ognji vu varmegiji.** Vu prvim fertal leta, kak je ašpán prijavu napravil vu naši varmegiji 30 jedenput je bil ogenj. Kvara je bilo 102 jezero 502 korune. Od ove velike svote 76 jezer 990 korun su sekoracije dobili. Ognja su tripud deca vužgala, jedenput je poleg nepazljivosti, dvaput je hotonće bilo vužgano, jedenput pak je strēla vužgala.

— **Žandar se ne šali.** Pausics János őrszentpéterski poštamester na vlaku je putuval proti domu. Na vlaku ga je jeden žandar popital, da kam putuje? Postamešter je nekakvu paradu štel imeti i odgovoril je, da vu Ameriku. Žandar je to ne za šalu zel i poštamestra na prvim kolodvoru pograbil poštamestra i oćtiral je sobom. Na policiji su ga previziterali i pokedob neje imal putnicu vu Ameriku, lepo su ga vu rešt zapri. Za tri dni se je stopram vun odslobodil ali ne zabadav. Kapitan ga je dvesto korun štofal zvrho toga, zakaj je žandara vkanil. Malo pređraga šala je to bila.

— **Zaklal je brata.** Iz hátszegi sema su išli Tirlea György i njegov brat reketyefalvinski poljodelavci. Na putu su se nekaj poštricali i mlajši brat vu naglošći dvanajstuput je zapill i noža vu stareši brat Putniki su ndsrećnoga človeka svega vu krvi našli. Taki su ga dimo spravili gde jo drugi dan vumrl. Krvoloka su žandari vlovili i vu rešt oćegnali.

— **Do smrti rešt.** Pisali smo, kak je Kőböri Rózi i N.ck Gusztav zaklali vu Budimpeštu jedno pucu i kak su ju vu jedni kosari vu Dunaj hitili. Sad je bil svrbo toga sud i jerbo su nigdar ne bili vu nikakvi kašćigi, ne su je na galge odsudili, neg do smrti rešta su dobili.

— **Samoubojnik.** Koócz Frigyes 61-ga pešićkoga regimenta kapitan vu temesvárski kazarni službenim revolverom vu glavu se je štelil i odmah je vumrl. Samoubojnik već više vremena je jako žalosten i zamišlen bil. Obitelj je smirum pazil nanjega, da nebi nekakov kvar vu svojem telo napravil. Mitork je žena sdecem vu susedstvo oćišla i ovu vrēme se je kapitan skonćal.

— **Proti banu.** Schefer Jakab diak je minući tjeden iz revolvera na bana štel streliti, ali policajci su ga predi vlovili i zruk zeli revolvera, kak bi ga bil mogel sproćiti. Svun njdga vlovili su Herzigonja Ferenc pisara, Jaksics György kelnera i Cics József diaka, koji su takodjer vu kompaniji bili. Schefer Jakab podjednoma taj, da bi on kakvo hudo nakanenje bil imel proti banu, ali dr. Csacsics Vladimir sudec, koj

istragu vodi, nećemu veruvati i dal ga je zapri.

— **Veliki ogenj.** Magna János njireg-házkoga zemeljskoga gospona marov se vužgal. Sve gospodarstveno stanje je dofundamenta zgorelo. Vu jedni štali trideset i pet paradnih konjov je zgorelo. Ognju je kućić poleg nepazljivosti bil zrok i sam je skorom vu štali zgorel.

— **Boj Uzik Jánosné,** rodjena Kolonica Mária posvadila se Keresztély György teľakom. Vu svaji ženska je kuhenjskoga noža zela vu ruke i tak je snjm Kerentélya vu črevu vpćčila, da su mo droba vun opala i na lice mesta je vumrl. Nećimurno i krvoloko ženska su žandari vlovili i vu rešt oćtirali.

— **Velika vrućina vu Newyorku.** Iz Newyorka telegrafiraju, da od srēde počemsi takva vrućina je nastala, da jć ljudstvo nemore premagati. Prek 46 gradušov je vu hladu i takve vrućine već trideset i dve leti neģa bilo tam. Vu veliki vrućini su sammo vu Newyorku vumrli, više pak jih je na smrt sbetežalo.

— **Povodnja.** Opet od svih stranih idu hudi glasi, sveposut su veliki vihre, tuća i vnogo deždja. Tak je i minući tjeden vu Ausztriji strahoviten dežd opal poleg kojega je Drava i Mura se tak nadunula, da je prek bregov došlo i čele okolice oblejale. Samo vu Medjimurju je prek petdeset jezer mekotih pod vodom bilo i kvar je strahoviten. Više obćinih se je samo s velikom mukom moglo obraniti, da voda neje vu obćinu vćrla.

— **Streljeni hajduk.** Vu lugoskim reštu se pripetilo, da Balogh Ferenc i Kramm József hajduki za šalu su se počeli igrati. Kuk se to šaljju, Kramm zeme pušku i naperiju na Balogha stemi rećmi, da ga odmah doli sterli. Još neje to dokrajja zgovoril, već je puška puknula i Kramm je mrtev se zrušil doli. Kuglja ravno vu čelo se mu je zavrtēla. Kramm neje znal, da je puška nabita, jerbo su hajduki ne navadni s nabitami puškami na reštante pazili. Istragu su podigli, da se pravićno pozvedi, kak se je nesreća pripetila.

— **Razbojniki.** Strahovitna krvolokoćnost se pripetila vu Krakkó varušu. Jedna banda razbojnikov je vćrla ponoći vu Fuss Marko mesaru, za kojega su dobro znali, da je on dan vekšo svoto peněz dobil od soldaćije. Razbojniki s jednim željeznom rukom su zatukli Fussa i ženu, zatem su zaklali osemnajst lět staroga Áron sina i ćetirinajst lět staroga Baruch, osem lět staroga Izská sina i trinajst lět staro ćerku. Oranili su i sluskinju, koja je drugidan takodjer vumrla. Fussova dvojka deca su vušla. Razbojniki sveskup tristo korun su našli i slem su oćišli. Žandari su jednoga počinitelja vlovili. Somlju imaju na tamošnje festungskanonere s med kojih su više vlovili i zapri.

Obznane urednika.

Oletics M. Jako ram je žal, de u vršom posta nikaj nemremo napraviti. Zakaj ste se ne javili predi, ali zakaj ste nam ne pisali. Vezda su ispiti već minuli sve je zabadav. Ali ako ste vu i skolu hodili, morate dobili svećoćbu od one škole, gde ste hodili u skolu. Ako je i drugi učitelj vezda kad one škole, i sadašnji učitelj zna vun svećoćbu spisati iz one knjige, gde ste zapisani. Ako pak nemreće svećoćbu dobiti, ona morete čekati, dok opet izpiti budu, pak onda se javite.

Gabona árak. — Csienn žitka.

mmázsa	1 m.-cent,	kor. fill.
Buza	Pšenica	25 00—
Rozs elsőrendű	Hrz	17 50—
Árpa	Ječmen	14 00—
Zab	Zob	14 50—
Kukoricza	Kuruza suha	15 50—
Fehér bab új	Grah bet	17 00—
Sárga bab	zuti	15 00—
Vegyes bab	změšan	14 00—
Kendermag	Konopijeno seme	15 00—
Lenmag	Len	19 00—
Tökmag	Koščice	21 00—
Bükköny	Grahorka	16 00—

Hepp Ede, pekar Csáktornya

Rákóczi-utca híze broj 18. poleg Kraljevskoga suda.

Ima takaj trgovinu od najbolše vrsti

v a p n a.

Koji treba za zidanje, može ga dobiti u svako doba doma pri njemu uz najfalešu cieniu. Koji treba cieli vagon dobi vapno čisto fal. Tržim takaj razciepana suha bukova drva i lapora na vagu.

Egy jó karban levő magánfutó kerékpár

eladó.**Jfy. Kovács fényképésznél Csáktornya.**

Kereskedelmi tanfolyamot végzetleány, ki gyorsírásban és gépirásban jártas,

IRODÁBA

ajánlkozik.

Czim e lap kiadohivalában.

A Mező-utcában két lakóház**eladó.****Bővebbet:****WOLLAR REZSŐ ügyvéd irodájában.**

64 C.° hőfokával és radioaktivitásával rheumát, ischiást, izadmányokat, csonttöréseket

Alkalikus thermájával hurutokat, gyomor-, cukor- és vesebajokat

Jódtartalmu forrásával gyermekbetegségeket, alkati bajokat és érelmeszesedést

páratlan eredménnyel gyógyít Lipik-fürdő Ivó-, fürdő- és iszapkurák, diétás konyha, fürdővel egyesített penzrendszer.

Prospektust ingyen küld Lipik hév- és iszapfürdő igazgatósága.

Ujdonság!**Paganini hegedü-zongora**

a legnehezebb hangversenydarabokat művészielen játsza.

UJDONSÁG! Moztulajdonok! A gépész igen könnyen kezelheti a zenélő-gépet és a képekhez való darabokat választhatja. — Villamoszongorák, Orchestrionok, Phonola, Ducanola, 700 koronától feljebb. — Zongorák, pianinók, harmoniumok olcsó áron, részlefizetésre, jótállás mellett.

Helyettesít egy egész zenekart.

Szállodák, kávéházak, vendéglők, éttermek részére pénzbedobással. — Rövid idő alatt letérleszti önmagát.

SCHMIDT EDE CSÁKTORNYA.

747/1914. szám. A drávidiási körjegyzőtől.

Hirdetmény.

Kihirdetem, hogy Drávaszilas község határában gyakorlandó

vadászati jog

hat egymás után következő évre, Drávaszilason, a bíróságánál 1. évi június hó 18-án délután 3 órakor tartandó nyilvános szóbeli árverésen a legtöbbit ígérőnek bérbe fog adatni.

Feltételek a drávidiási jegyzőnél tekinthetők meg.

Drávidiós, 1914. május hó 28-án.

CIRA SÁNDOR s. k. körjegyző.**Szabók figyelmébe!**

A Csáktornyai Önkéntes Tűzoltó Egyesület legénységének mintegy 20—25 tagja posztó-öltönnel (zubbony és nadrág) lévén ellátandó, felkértenek mindama szabómesterek, akik ezek elkészítésére vállalkozni hajlandók, hogy erre vonatkozó ajánlatukat legkésőbb **folyó hó 13-áig** alulírt parancsnoknál benyujtani sziveskedjenek.

Feltételek:

1. A szükség-ilt posztót az egyesület, az egyéb hozzávaló kelléket a vállalkozó adja.
2. A mértékvtel legkésőbbben a f. hó 22-én délután 6 órára összehívott gyakorlat alkalmával ejthető meg.
3. Az egyenruházat az Orsz. Tűzoltó-Szövetség szabályzatában foglalt előírás szerint készítenő el, mely a parancsnoksági irodában tekinthető meg.
4. A kész egyenruházat legkésőbb július hó 15-én adandó át; az átvett öltönyök ára az átvétel alkalmával fizetetik ki; az át nem vett öltönyök ára a javítások teljesítése után fizetetik ki.
5. Az ajánlatban egy egész egyenruha (nadrág és zubbony) elkészítési ára pontosan ki-tüntetendő.
6. Ajánlatok a teljes szükségleten kívül 5—10 öltönyre is adhatók be.
7. A zárt borítókban adott írásbeli ajánlatok közül, az ajánlott árakra való tekintet nélkül, szabadon választ az egyesület választmánya.
8. A megbízást nyert vállalkozónak a mértékvtel után a szükséges posztóanyag kiadatik, a posztóból megmaradt rész az egyesületnek visszaadandó.
9. Előnyben részesülnek a tűzoltó-szabók s azon vállalkozók, kik készpénzbeli biztosítékot letenni képesek.

Csáktornya, 1914. június hó 7-én.

Fejér Jenő parancsnok.

64 C.° hőfokával és radioaktivitásával rheumát, ischiást, izadmányokat, csonttöréseket

Alkalikus thermájával hurutokat, gyomor-, cukor- és vesebajokat

Jódtartalmu forrásával gyermekbetegségeket, alkati bajokat és érelmeszesedést

páratlan eredménnyel gyógyít Lipik-fürdő Ivó-, fürdő- és iszapkurák, diétás konyha, fürdővel egyesített penzrendszer.

Prospektust ingyen küld Lipik hév- és iszapfürdő igazgatósága.

MEGHIVÓ.

A MURAKÖZI PEZSGÓGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

t. részvényesei

az 1914. évi június hó 30-án délután 4 órakor - Csáktornyan, a városi irodahelyiségben tartandó

VI. RENDES KÖZGYŰLÉSRE

tisztelettel meghívotnak.

Tanácskozási tárgyainak sorrendje:

1. Elnöki megnyitó. A jegyzőkönyv hitelesítésére két részvényes kijelölése.
2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése.
3. A mérleg megállapítása, — a felmentvény feletti határozat.
4. Határozathozatal a társaság további fennállása vagy feloszlása iránt.
5. Netáni indítványok.

19. §. A tanácskozási és szavazási jogot a közgyűlésen minden részvényes személyesen avagy meghatalmazott ugyancsak részvényes által gyakorolhatja; ezen jog gyakorolhatására azonban megkívánatik, hogy úgy a megjelenő, illetve a meghatalmazó, mint a meghatalmazott részvényes is nagykorú legyen és hogy ezek mindegyikének érvényesülni kívánó részvénye a közgyűlés előtt legalább 14 nap óta a részvénykönyvben az ő nevükre legyen bejegyezve és végül, hogy a megfelelő részvényeket tartalmazó részvényük legkésőbbben a közgyűlés megnyitása előtt az elnöki kezébe lett legyen letelve.

62. §. A mérleg a vállalat üzleti helyiségében a részvényeseknek betekintés czéljából rendelkezésre áll.

893 1-1

Alsódomború nagyközségben,
a Dráva-utca 218—219. sz. tel-
ken levő 2 különálló, téglából
épített és cseréppel fedett

ház,

mely bármiféle üzletnek alkalmas,
jutányos áron eladó.

Bővebbet ezen lap
kiadóhivatalában.

Csáktornya Vidéki Takarékpénztár R.-T. Csáktornyan.

Értesítés.

A Csáktornya Vidéki Takarékpénztár R.-T. f. évi július hó 1-én megoyítja

hetibetét üzletágának XIV. csoportját,

amelynél:
hetenkint legalább 1 korona (= egy részlet) fizetendő; 900 1-2
a befizetés 184 hétre terjed;
a 184 hét lefolytával minden 184 koronával befizetett részlet után 200 korona fizet-
tetik vissza;
a 16 koronát kitevő különbözet a befizető kamata, amely 5%-os kamatozásnak felel meg;
ezen kamatnak tőke-kamat adóját az intézet viseli;
minden 1 koronás heti befizetéssel 200 koronáig terjedő kölcsönfelvétel kérelmezhető
adóslelvélre;
100 korona kölcsönfelvétel után hetenkint 14 fillér kamat (= 7,28%) fizetendő;
a kölcsönfelvétel előlegét bármikor is visszafizetheti, amellyel további kamatfizetési köte-
lezettség megszűnik;
-költséghozzás, elhalálozás s egyéb körülmények következtében is leszámol az intézet
anélkül, hogy a befizető kamatvesztéséget szenvedne;
beiratási díj s költségek nem számítanak s vidéki befizetők részére postatakarékpénz-
tári befizetési lapokat az intézet díjmentesen ad.
A résztvenni hajlandók sziveskedjenek ebbeli szándékukat az intézettel szóval vagy
levélileg közölni, ahol is egyéb felvilágosítások is készséggel nyújthatnak.

Az igazgatóság.

SAVOY-SZÁLLODA BUDAPEST, VIII., JOZSEF-KÖRUT 16.

Modern szálloda, ujonnan berendezve, légfűtés, hideg és melegvíz minden szobában, LIFT éjjel-nappal. RENDES SZIDOR személyes vezetése alatt. Egyágyas szobák 3 kor.-től, kétágyas szobák 5 kor.-től, fűtés, világítás és kiszolgálással. A szobák feltétlenül tiszták. Hoosszabb tartózkodásnál engedmény. Ujonnan bevezetett pensiórendszer, napi ellátás 4 koronáért. Napi 3-szori étkezés. Havi szobák 60 koronáért.